

Raplamaa turvalisuse raport 2020

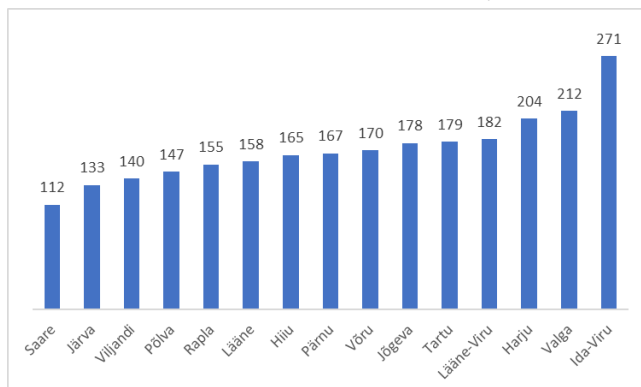
2020. aastal jätkasid tegevust maakonna tervise ja turvalisuse meeskonnad: **turvalisuse nõukogu, tervisenõukogu, uimastiennetusnõukogu, liikluskomisjon ja omavalitsuste ülene kriisikomisjon**. Koos käib igakuiselt **riigiasutuste juhtide ümarlaud**. 2020. aastal loodi lisaks **sotsiaalkaitse komisjon**, mille eesmärgiks on koordineerida sotsiaalvaldkonna, lastekaitse- ja lähisuhte vägivallaga seotud koostööd Rapla maakonnas.

Raplamaal oli 2020. aasta lõpus töötuse määr 7,8 %, töötute arv 1224 (2020 – 4,9 % ja 776), mis on veidi väiksem Eesti keskmisest (8,3 %- 2020 5,3 %). brutotulu poolest on Raplammaa jätkuvalt maakondadest esimeste seas (1220 €, Eesti keskmine 1441 € - 2020 III kv) Harju-, Tartu-, Järvamaa järel.

2020. aasta oli eriline epideemia tõttu – alates 13. märtsis hakkasid Eestis kehtima üle-eestilised COVID-19 tõrje piirangud. Maakonna kriisikomisjon tegutses aktiivselt – saadi kokku korrapäraselt, vahetati infot, teavitati elanikkonda. Elanikkonda on teavitatud läbi erinevate kanalite, kohalikud arvamusiidrid on jaganud infot raadios jne.

Raplamaa on Eesti mõistes turvaline maakond. 2020. aasta Eesti **kuritegevuse** ülevaatest selgub, et Raplammaal registreeriti 155 (+5 võrreldes 2019. aastaga) kuritegu 10 000 elaniku kohta.

Joonis 1. Kuritegevus 10 000 in kohta maakondades.

2020 registreeriti Raplammaal 456 (33) ja saadeti prokuratuuri 312 kuritegu.

Vormistati 2334 (-611) väärteomaterjali. Kuritegevus kasvas 8 % ja seda eelkõige varavastase (24 %) ja kehaliste väärkohtlemiste (23 %) arvelt. Kelmuste arv kasvas 73%. Vähenesid avaliku korra vastased kuriteod -45 % ja liikluskuriteod -2%.

Väärtegudest domineerivad endiselt liiklusalased eksimused (1916), millest omakorda lõviosa moodustavad kiiruseületajad (872). Joobes juhte tabati 228.

2020. aastal alustas politsei kriminaalmenetlust 125 kehalise väärkohtlemise asjas. Kevadel toimus Järvakandis tapmine, mille toimepannud isik kannab praeguseks karistust. Vargusi registreeriti 88, neist kaubandusettevõtetest 28, eluruumist 17. **Alaealised** panid toime 35 kuritegu.

Narkosüütegusid avastati 55. Märjamaa vallast avastati 127 kanepitaimiga kasvatus. Ekspertiisiakti kohaselt jäi tänavale jõudmata ligi 5 kilogrammi marihuaanat, millest oleks jagunud ca 6500 inimesele. Arvestades ausa üksikdoosi hinnaga jäi kurjategijatel teenimata ligemale 100 000 eurot. Kõige häirivamaks probleemiks Raplammaal on jätkuvalt **vägivald**. See moodustab kolmandiku kogu kuritegevusest. Vägivallakuritegudest peaaegu pooled pannakse toime eluruumides ja 5 % tänaval. Vägivallajuhtumitest omakorda domineerivad **lähisuhtevägivalda** juhtumid.

Politsei sai 2020. aastal **väljakutse** 3024 juhtumi lahendamiseks. See on keskmiselt 8 juhtumit päevas. Ligemale 1500 juhtumit olid sellised, kuhu tuli jõuda 14-16 minutiga. Tegemist oli vahetu ohuga või isegi kõrgendatud ohuga inimese elule ja tervisele või siis oli sellise ohu tekkimine väga tõenäoline. 796 juhtumil oli põhjuseks avaliku korra rikkumine, 544 liiklus ja 391 juhul vägivald.

2020.a. sügisel soovitas politsei ühes juhtumis kaasata **taastava õiguse** konfliktivahendajaid. Sellises taastava õiguse protsessis tuuakse asjaosalised neutraalse vahendaja toel kokku, et rääkida juhtunust ja selle mõjudest ning arutada, kuidas saaks tegu heastada. Seda võimalust ka kasutati.

Kaks noort on võtnud 2020. aastal kohustuse (mittekaristuslik meede) osaleda **STEP programmis**. STEP programmiga liitunud noor saab võimaluse osaleda nõustamisteenuses, mille lõppeesmärgiks on noore tööle või õppima suundumine. Kahjuks seda programmi Rapla maakonnas ei ole (tulevikus võiks selle nimel tööd teha), aga Tallinn võtab ka meie noori vastu. Noor ise peab siis võimaluse korral Tallinnasse tööle minema.

Jättkuvalt on üheks mittekaristuslikuks meetmeks kasutatud võimalusel **MDFT** suunamist, mitu juhtumit läheb kohe töösse. MDFT on perekeskne programm tõsise riskikäitumise ja mitmekülgse abivajadusega noortele ja nende peredele.

Puhas tulevik programm on suunatud alaealistele, kes on esmakordselt narkootikumide tarvitamisega vahele jäänud. Kokku on Raplamaal selle programmi läbinud 13 noort, 2020. aastal oli töös 5 noort.

Turvaline kodukant – turvaline kool arutelud toimusid 2020. aastal kolmel korral. Seoses viirusega ei olnud rohkem võimalik kohtuda. Avatud ruumi arutelud, mille eesmärgiks on ühtne informatsioon kooliealiste lastega töötavate spetsialistide koostöövõrgustiku osas, lisaks teadlikkus kaasaegsetest võimalustest ja valmisolek koostööks, on endiselt aktuaalne teema. Nende kohtumiste tulemus ongi varajane märkamine ning õigeaegne sekkumine.

Ühe ennetustegevusena jätkas politsei loenguid **autokoolides**. Kontakt kõikide tegutsevate autokoolidega on olemas ja kõikides gruppides viidi läbi politsei loeng liiklusohutusest, liiklusõnnetuste tekkemehhanismidest ja tagajärgedest.

Päästeameti reageerimisega väljakutseid oli 2020. aastal kokku 952 (+189), millest 580 (+186) olid **päästesündmused**. Päästesündmuse alla ei kuulu ATeS (automaatne tulekahju edastussüsteem) valesignaalide kontrollid (117), ametkondliku abi osutamised kiirabile, politseile jms (172) ega ekslikud sündmused, kus reaalselt tegevust peale kontrolli ja nõustamise ei järgne (83).

Päästesündmustest olid 133 (+18) **tulekahjud**. Päästjate reageerimisega **liiklusõnnetusi** toimus 72 (+17). Ohu likvideerimise sündmusi oli 239 (+102), millest enamik olid tormide ajal puude kõrvaldamine teedelt, elektriliinidelt ja hoonetelt). abitus seisus inimesi päästeti 30 (+ 7) korral ja loomi 33 (+ 16) korral.

Tulekahjudest 31 (+4) olid hoonetulekahjud, millest 23 olid eluhoonetulekahjud, 31 olid metsa ja/või maastiku tulekahjud, 44 (+13) tulekahju toimus väljaspool hooneid (N: ohtlik lõke, prügikast, grill-seade vms) ning 13 olid sõidukitulekahjud.

Hoonepõlengute peamised põhjused olid elekter (elektriseadmete kasutamisel või selle rike, elektripaigaldise rike) 10 korral, lahtise tule kasutamine (6), kütteseadme kasutamine (5), suitsetamine (2), tehnilise seadme rike (2).

Raplamaal **ei hukkunud** 2020. aastal tulesurma läbi ühtegi inimest (- 3), kuid **uppus** 2 (+ 1) inimest.

Vabatahtlikke komandosid on maakonnas 10, kokku tehti 185 (+21) väljasõitu, enim Kehtna VPK (64), Lokuta VPK (35) ja Vana-Vigala VPK (26), Valgu VPK (18), Kaiu VPK (15) ja Vahastu VPK (12) poolt.

Raplamaal on õnnetuste ennetus endiselt kõrgel tasemel. **Koduküllastusi tuleohutusalase nõustamise** eesmärgil tehti 873 (-66) korral (Märjamaa vallas 272, Kohila vallas 143, Rapla vallas 241 ja Kehtna vallas 217), mis samuti aitas otseselt kaasa Raplamaa kodude ohutusele.

Koostöös Päästeametiga tegutsesid kohalikud omavalitsused „**Kodud tuleohutuks**“ projekti raames kodude tuleohutumaks muutmises. Selle projekti abil lahendati maakonnas 2020. aastal **9 kodu** kitsaskohad (Rapla 2, Märjamaa 2, Kehtna 1, Kohila 4). 2021.a. käivitub uus periood ja uus projekt „**Kodud tuleohutuks**“, mille eesmärk on sarnane eelmisele perioodile – kohaliku omavalitsuse ja päästeameti koostöös kodusid tuleohutumaks teha.

2020 aastal sai politsei läbi häirekeskuse teate 39 **kadunud isikust**. 5 juhul oli tegemist metsa eksinutega, ülejäänud juhtumid olid kodudest, hooldekodust teatamata lahkumised ja muud

arusaamatused. Kõik need 39 juhtumit lahenesid õnnelikult. Kui inimene on **metsa eksinud**, aitavad otsimisele kaasa nii pääste kui politsei kui vabatahtlikud rühmitused. Mõni juhtum on kestnud kuni paar päeva. Ühtegi fataalset juhtumit 2020. aastal ei olnud. Metsa eksinud inimesed on tavapäraselt vanemaealised.

Kaitseliidu Rapla malev oli valmis kevadise eriolukorra ajal toetama pääste- ja politseistruktuure. Maleva vabatahtlikud panustasid haiglate perimeetri valves, testimispunktides, piiri valves ja punktides, bussi- ning rongijaamades. **Naiskodukaitse** evakuaatsioonirühm on komplekteeritud ning on valmis vajadusel toetama maakonnas erinevate kriiside korral elanike evakuaatsiooni. Kaitseliit propageerib oma liikmete ning elanikkonna seas üldiselt kriisiäpi „**Ole valmis!**“ alla laadimist ning kasutamist, vastavalt vajadusele antakse juhiseid ning õpetatakse elanikkonda hakkama saama kriisiolukordades.

Liiklusohutus. 2020. aastal registreeriti Raplemaal 21 (-6) vigastatutega **liiklusõnnetust**. Vigastada sai 22 (-10) inimest, hukkus 2 (-3).

Hukkunutega õnnetused toimusid kõrvalteede: ühel juhul hukkus alkoholihoobes sõidukijuht öösel autoga teelt kraavi sõites ja teine hukkunu oli jalakäija (laps), kes pealelõunasel ajal autobussi tagant hakkas teed ületama, veendumata selle ohutuses. 7 kannatanutega õnnetusest olid põhjustatud joobes isiku süül.

Riigimaanteedel teostati 2020.a. erinevaid **ehitustöid**, mille tulemusel paranesid sõidumugavus ja ohutus. Parandati nii mustkattega kui kruusakattega teede olukorda (ca 100 km), teekatte taastusremonti teostati põhi- ja tugimaanteel (Tallinn-Pärnu- Ikla teel 14 km ja Tallinn-Rapla-Türi teel 4 km, Rapla linnas), Lelle-Vahastu tee sai mustkatte 7,22 km; Kasari jõel Vaimõisa-Nurme teel remonditi Russalu sild, Tallinn-Pärnu-Ikla teel paigaldati muutuva teabega liiklusmärgid (Kasti ristmikul) ja paigaldati uued ohutumad piirded Hagudis, Märjamaal ja Raplas.

Kõik omavalitsused on panustanud samuti teede remonti, bussiootekohtade ehitusse, valgustite rajamisse bussipeatustes.

2020. aastal tehtud **liiklusohutlike kohtade parendused maakonnas:**

- Liiklusohutlik koht Kivi-Vigalas, ristmiku ümberehitus ja valgustuse rajamine
- Liiklusohutlik koht Tallinn-Pärnu-Ikla teel Orgital, ristmikute ümberehitus, kogujatee ehitus ja keskpiirde paigaldus sõiduteele, tanklate ette

Tööõnnetused. 2020. aastal registreeriti Raplemaal 65 **tööõnnetust**, millest 52 olid kerge (-3) ning 16 raske kehavigastusega (-4). Ühtki **surmaga lõppenud tööõnnetust** Raplemaal ei registreeritud. Töökeskonna paranemise märke saab esile tuua siis, kui ka raskete tööõnnetuste arv väheneb, seega oli tööõnnetuste vaates aasta Raplamma jaoks hea.

Enim registreeriti aasta jooksul tööõnnetusi puidutööstuses, toiduainetööstuses ning ehituses. Raplamma ei ole väga suure tööõnnetuste arvuga maakond, kuid tööõnnetusi võiks olla alati vähem. Kui Eestis keskmiselt toimub ca 5 tööõnnetust 1000 töötaja kohta, siis Raplemaal keskmisest veidi vähem.

Jätkuvalt on tööõnnetuste peamisteks põhjusteks ohutusnõuete eiramine töötajate poolt ning tööandjate poolt tegemata jäetud korralik töötajate väljaõpe ja juhendamine. Seega on üsna sageli tööõnnetuse toimumise eelduseks kellegi poolt ohutusnõuete eiramine ning seeläbi on ka õnnetused kerged tulema.

Naabrivalve. 2020. aastal loodi Raplammaale 2 uut naabrivalve piirkonda – Ridaküla sektor Rapla vallas 9 koduga ja Rabivere sektor Kohila vallas 31 koduga. Kokku on Raplemaal 40 **naabrivalve piirkonda**, millega on liitunud 782 kodu.

Uimastikasutuse uuring. 2020. aastal viidi uimastiennetusnõukogu poolt läbi maakonna koolinoorte seas uimastikasutuse uuring 5., 7. ja 10. klasside õpilastele (kutsekoolis I kursusel), vastajaid oli 855. Olulised märksõnad:

- Väga paljude laste vanemad ei tea, mida nende lapsed teevad internetis.
- Palju oli lapsi, kellel esineb mitmeid digisõltuvusele viitavaid probleemkäitumisi.
- E-sigareti populaarsus on tõusev ja valitsev.
- Narkootikumide proovijate osatähtsus on ajas küll vähenenud, kuid 10. klassi lastest on kanepit ühe korra proovinud 12% ning tarvitab 8%.
- Rapla maakonna 5. klasside lastest on elu jooksul vähemalt ühe korra purjus olnud 5%, 7. klassi lastest 16% ning 10. klassi lastest 51%.
- Lapsevanemad on alkoholi pakkunud 20%-le 5. klassi lastest, 35%-le 7. klassi lastest ja 49%-le 10. klassi lastest. Sealhulgas on rohkem kui 50 last vastanud, et neile on kodus alkoholi pakutud korduvalt.

Sihtrühmadele suunatud turvalisuse alastest sekkumistest võib välja tuua järgmised tegevused: eetris olid TREaradios **tervise ja turvalisuse saated** igal neljapäeval, kokku 45 saadet. 9. oktoobril toimus maakonna haridustöötajatele ohutusõppus **Rapla ÄKK**, milles osales 12 võistkonda ja 54 inimest. ÄKK sai ka üleriigiliselt märgatud ja tunnustatud Maanteeameti Aasta sündmus tiitliga. Samuti toimus, ehkki tavapäratul moel, kooliõpilaste **KEAT võistlus**, mis lõppes kevadest oktoobri lõppu ja toimus ühepäevaseks. Osales 13 kooli 14 võistkonda ca 120 lapsega.

Testostlemine. Raplamaal testiti 2020. aasta detsembris 36 müügikohta – vaatluse all oli 6 tanklat, 1 söögikoht ja 29 kauplust (Rapla vallas 16, Kehtna ja Märjamaa valdades 8 ja Kohila vallas 5 müügikohta). 22-s (61 %) müügikohas küsiti noorelt dokumenti, 14-s ei küsitud (39 %). 2019. aastal küsiti dokumenti 74 % müügikohtadest. Erinevus oli meetodikas – sel korral toimus testostlemine ilma kohese tagasisideta (alkohol osteti noorte poolt välja) ning info testostlemise kohta ei liikunud eelnevalt müüjate vahel.

Turvalisuse projekti voo esitati 10 projekti, millest 8 rahastati summas 10 000 eurot. Toetust said eelkooli ealiste laste liiklusnäidend „Õpin tänaval liiklema“ ja koolitused „Otsi Otti“, soetati suitsumasin vabatahtlikele päästjatele, AED defibrillaatori Rapla Korvpallikoolile, kerghaagis Vahastu vabatahtlikele, Kehtna Päästekomandole riiete kuivatuskapp, Lokuta vabatahtlikele projektori komplekt koolitusteks ja Kohila Mõisakoolile valvekaamerad.

Turvalisuse edendamine kohalikes omavalitsustes

Rapla vald. Rapla linnas paigaldati 16 erinevasse kohta valvekaamerad (kaamerate arv ligi 20, kuna mõnes asukohas on neid mitu), sealhulgas linna sissesõiduteede äärde ka numbrituvastus kaamerad. Valla 2020. aasta tunnustamisüritusel tänati panuse eest turvalisuse ja avaliku korra tagamisel Rapla vallas abipolitseinikke (6) ja professionaalse ja tasakaaluka tegutsemise eest lasteaialiste põlevast bussist väljaaitamisel tublisid õpetajaid. Samuti tunnustati Vahastu vabatahtliku päästekomando töö juhti. Tutvuti SPIN programmiga ja on alanud ettevalmistused programmi sisetoomiseks Rapla valda.

Kohila vald. Kohila alevis vahetati välja vanad valvekaamerad. Kõik lasteaiad ja koolid on Kohilas varustatud turvakaameratega ning sissesõidu teedel on numbrituvastusega kaamerad.

Kohilas on vallavalitsuse koosseisus korrakaitse spetsialist, kes tegeleb muude tööde kõrval koostöös politseiga ka avaliku korra tagamise ja turvalisuse ülesannete täitmisega.

Märjamaal toimusid suured arendused seoses spordimaja valmimisega – uus liikluskorraldus, parkimine ja kaamerate süsteem. Bussipeatus paigutati turvalisuse eesmärgil ümber Kasti külas, samuti paigaldati mitmeid bussiootepaviljone.

Kehtna vallas Järvakandi alevi piiril rajati kergliiklusteele Nurtu jõe ületamiseks jalakäijate sild (varasemalt pidid kergteel liikujad kasutama maantee silda). Laiendati tänavavalgustuse võrku Kehtna ja Järvakandi asulates. Kehtna vabatahtlikud päästjad korraldasid kevadisi ja suviseid patrulle kontrollimaks lahtisetule tegemist tuleohhtlikul perioodil. Vabatahtlikele päästjatele soetati suure võimsusega elektrigeneraator, mis võimaldab katkestuste korral tagada elektrivarustus elutähtsatel objektidel.